

Kateřina Lahodová |

Expresivita pohybu = základ komunikace

LabanFest. Druhý ročník mezinárodní konference o výzkumu pohybu.

23.–25. listopadu 2012, Bratislava.

Poslední víkend v listopadu roku 2012 se v bratislavském Divadelném ústavu konala mezinárodní konference o výzkumu pohybu. Pořádající instituce Labanov Ateliér Bratislava (LAB), platforma pro vzdělávací a pohybové aktivity v oblasti tance a pohybu, vznikla v roce 2007 a svou činností navazuje na odkaz bratislavského rodáka, teoretika pohybu, Rudolfa von Labana, který chápal pohyb jako společný jmenovatel všech lidských činností. Druhý ročník konference věnoval LAB expresivitě pohybu coby základu lidské komunikace.

Tematicky se konferenční příspěvky dělily na tři základní okruhy, které nebyly předneseny v oddělených blocích, naopak byl program konference sestaven tak, aby jedno téma střídalo druhé a hledalo případné shody, podobnosti, či zcela opačné tendence. K prvnímu okruhu, který se zabýval vztahem těla, jeho pohybu a společnosti, přispěli svým vystoupením Warren Lamb, přímý žák Rudolfa Labana, který rozvinul Labanovy pohybové teorie ve vlastním systému *Movement Pattern Analysis* (Analýza pohybových vzorců), chápání pohybu v sedmi kreativních konceptech v oblasti managementu, a Maja Hriešik, Slovenka se srbskými kořeny žijící v Lisabonu, divadelní režisérka a teoretička, která se dlouhodobě zabývá fyzickou přítomností performerera na jevišti, dramaturgií těla, otázkami tělesnosti a problematikou současné nezávislé divadelní a taneční tvorby na Slovensku. Hriešik vystoupila s příspěvkem „Taneční gesto mimo normy“, v němž se pokusila o historický průřez proměnami gestické práce na jevišti. Divadlo jako umělecký projev v historickém vývoji Hriešik vidí úzce spjaté s politickou mocí, s fungováním společnosti. Definovala výraz „tělesný racionalismus“, který kloubí racionální a manický způsob poznávání a komunikace vycházející z propojení starých gest (historie) a současného tělesného prožívání, což je ryze individuální princip vyvěrající z individuálního těla, které je univerzální ve své schopnosti vyvolávat v divákovi emoce i dnes.

Druhý okruh reprezentovala Janet Kaylo s Radanou Syrovátkovou. Jejich příspěvky se týkaly využití a funkce těla a jeho pohybu v tanečně-pohybové

terapii. Kaylo je pohybová analytička a terapeutka pro somatický pohyb a ve své prezentaci představila souvislosti Labanovy analýzy pohybu a Jungovy teorie Animus/Anima. Syrovátková šla naopak po konkrétním problému, který vyvstal z její psychoterapeutické praxe, v níž se věnuje verbální a tanečně-pohybové psychoterapii. Nadnesla problematiku posttotalitního dopadu na člověka, konkrétně na jeho tělesná a prostorová schémata. Na konkrétních případech poukázala na velice silnou tělesnou vazbu jedince na předchozí generaci, která drží a chrání nezpracované traumatické obsahy této generace a vede ke ztrátě vlastního příběhu nebo jeho části. Historie se tak stává součástí nové generace, z čehož plyne nutnost práce s pohybem a non-verbalitou, která je dle Syrovátkové k uzdravení jakékoli posttotalitní komunity velmi důležitá.

Poslední, třetí okruh zkoumal Labanův odkaz v tanci a tanečním divadle. Přispěli do něj tanečnice, choreografka, taneční teoretička a pedagožka Ana Sánchez-Colberg představením dvou živých filozofií/odkazů tanečního divadla Kurta Joosse a Piny Bausch, performerka, teoretička a choreografka Anneliese Monika Koch úvahami o improvizacích založených na Labanových principech a pedagog a odborný pracovník střediska NIPOS–ARTAMA pro scénický tanec Jiří Lössl stručným přehledem současného stavu tvořivé taneční výchovy dětí a mládeže v České republice. A protože se jak Sánchez-Colbergová, tak Kochová i Lössl věnují především praxi, vedli v rámci *LabanFestu* také dvoudenní tanečně-pohybové workshopy vedených improvizací, ve kterých rozvinuli jimi představené teoretické principy.

Přednášky byly doplněny i o neformální setkání. Například Zuzana V. Očenášová, členka týmu LAB, představila projekt *Hybaj, pán Laban!*, jehož výstupem se staly publikace a DVD zachycující Labanovu analýzu pohybu vybraných slovenských lidových tanců. Závěr konference patřil promítání dokumentárního filmu o rekonstrukci choreografie Rudolfa Labana *Zelení klauni* z roku 1928, který vytvořila Lesley-Anne Sayers se svým manželem Peterem Sayersem v roce 2008. Zachytili v něm badatelsko-tvůrčí proces rekonstrukce od filozofie inscenace až po jevištní tvar a ukázali, jak může být tento proces podnětný pro studenty performativních umění.

LabanFest 2012 přinesl nové pohledy na aplikace labanovského výzkumu pohybu v oblasti tance, divadla a taneční terapie, přičemž do centra pozornosti se dostala expresivita pohybu jako základ komunikační funkce pohybu. Všechny zmíněné příspěvky vyšly ve sborníku ke konferenci díky občanskému sdružení Byť v pohybe/B in Motion z Bratislavy.